Wally zwiedza świat!
52(104)
TYGODNIK
®
CENA
3,80 zł
od 15.02.01
do 21.02.01

Wally poznaje historię świata!

Bicie rekordów

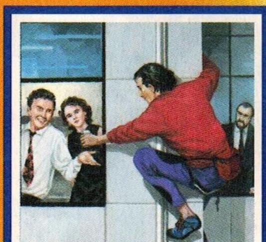

Dziwne pojazdy

bezpłatny INDEKS

Szalona zabawa

Śmiałkowie

INDEKS 354910
ISBN 83-88264-35-4

NAKLEJKI, ŁAMIGŁÓWKI I MAKABRYCZNE FAKTY

WITAJCIE, PODRÓŻNICY W CZASIE!

NA KONIEC POZNAMY CIEKAWE REKORDY. PRZYŁĄCZYMY SIĘ DO NAJWIĘKSZEJ ZABAWY NA ŚWIECIE, OBEJRZYMY WYCZYNY LEKKOATLETÓW, POLARNIKÓW I PODRÓŻNIKÓW. PRZEJEDZIEMY SIĘ TEŻ NAJSZYBSZYMI POJAZDAMI.

DZIWNE RZECZY

LUDZIE ROBIĄ DZIWNE RZECZY, ABY TRAFIĆ DO KSIĘGI REKORDÓW GUINNESSA. JEDNI JEDZĄ WIADRA MARYNOWANYCH CEBUL, INNI STOJĄ NA JEDNEJ NODZE PRZEZ WIELE DNI. MOŻE I WY MACIE JAKIŚ POMYSŁ?

ŚWIAT REKORDÓW

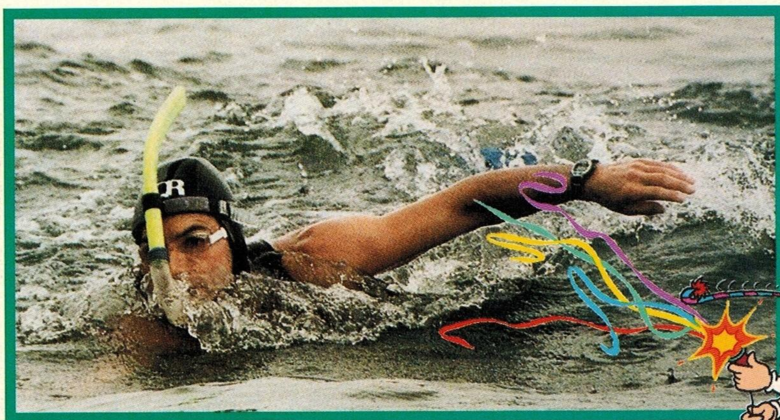
1990 -2000

W CIĄGU CAŁEJ SWEJ HISTORII CZŁOWIEK DĄŻYŁ DO TEGO, BY BYĆ SILNIEJSZYM, SZYBSZYM, MĄDRZEJSZYM I ODWAŻNIEJSZYM. OTO DLACZEGO CZŁOWIEK PRZEBYŁ DROGĘ OD JASKINIOWCA DO ZDOBYWCY PRZESTRZENI KOSMICZNEJ!

REX FEATURES

Latem 1998 r. Francuz Ben Lecomte ustanowił nowy rekord czasu przepłynięcia Oceanu Atlantyckiego – zajęło mu to 80 dni. Musiał bardzo ciężko trenować i budować mięśnie swoich ramion, aby pokonać dystans 6919 km. Lecomte płynął wewnątrz sieci chroniącej przed rekinami, które mogłyby go zaatakować!

KIEDY TO SIĘ ZDARZYŁO?

lata 1990-1991	POCIĄG TGV WE FRANCJI USTANOWIŁ REKORD PRĘDKOŚCI POCIĄGÓW PASAŻERSKICH. POWSTAŁA „WIELKA SIEĆ" - INTERNET.
1993 r.	DINOZAURY WRÓCIŁY DO ŻYCIA W FILMIE „PARK JURAJSKI". ZAGRAŁY JE ROBOTY.
lata 1994-1995	TUNEL POD KANAŁEM LA MANCHE OTWARTO W 1994 R. AMERYKAŃSKI PROM KOSMICZNY POŁĄCZYŁ SIĘ ZE STACJĄ KOSMICZNĄ „MIR".
lata 1996-1997	W 1996 R. ODBYŁA SIĘ OLIMPIADA W USA, W ATLANCIE. ROK PÓŹNIEJ USTANOWIONO REKORD SZYBKOŚCI POJAZDÓW LĄDOWYCH.
lata 1998-1999	POWSTAŁ POJAZD NADAJĄCY SIĘ W 100% DO PONOWNEGO PRZETWORZENIA. NAKRĘCONO NAJDROŻSZY FILM ŚWIATA - „TITANIC".
2000 r.	ODBYŁY SIĘ IGRZYSKA OLIMPIJSKIE W SYDNEY W AUSTRALII. OSTATNI ROK XX WIEKU I DRUGIEGO TYSIĄCLECIA.

SŁOWNICZEK

KONSTRUKCJA - INNA NAZWA BUDOWLI.

LEKKOATLETA - CZŁOWIEK UPRAWIAJĄCY SPORTY OLIMPIJSKIE.

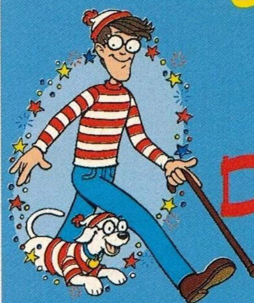
SUROWIEC WTÓRNY - TO, CO MOŻNA PONOWNIE WYKORZYSTAĆ.

TRIATLON - SPORT SKŁADAJĄCY SIĘ Z TRZECH DYSCYPLIN: JAZDY NA ROWERZE, BIEGU I PŁYWANIA. ZAWODNICY MUSZĄ BYĆ BARDZO SILNI I WYTRZYMALI.

TRIMARAN - ŁÓDŹ O TRZECH KADŁUBACH.

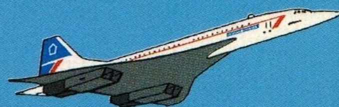
CZĘŚĆ 52.

W DROGĘ!

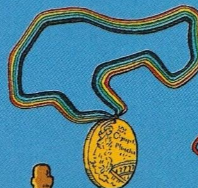

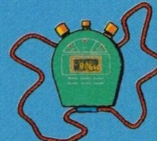
SZUKAJ I ZNAJDŹ

WYTĘŻCIE WZROK I ZNAJDŹCIE PIĘĆ NIEZWYKŁYCH OBIEKTÓW ORAZ OSIEM BUTELEK SZAMPANA.

SŁYNNI LUDZIE

WSPÓŁCZESNY BOHATER

TRZEBA BYĆ NIEZWYKLE WYTRZYMAŁYM, ŻEBY ZOSTAĆ TAK ODWAŻNYM PODRÓŻNIKIEM JAK RANULPH FIENNES.

Stary wyga

Ranulph Fiennes (wym. ranulf fines) uwielbia podróżować do odległych miejsc. W Księdze rekordów Guinnessa nazwano go największym żyjącym podróżnikiem na świecie! Pokonał Nil na poduszkowcu, spływał rzekami na tratwach, wędrował tysiące kilometrów po lodzie, śniegu i piaskach. Fiennes wyruszył na pierwszą wyprawę, gdy miał 18 lat. Od tego czasu brał udział w 28 ekspedycjach! Jedną z największych przygód była brytyjska wyprawa Trans-Globe (patrz: następna strona). Według planu uczestnicy mieli okrążyć ziemię, odwiedzając po drodze oba bieguny. Ekipa opuściła Londyn we wrześniu 1979 r. W grudniu 1980 roku dotarła do południowego bieguna, a 10 kwietnia 1982 r. do północnego. Po przebyciu 56 000 km podróżnicy wrócili do stolicy Wielkiej Brytanii 29 kwietnia 1982 r.

Ranulph Fiennes i Michael Stroud podczas swej wyprawy w 1992 roku nie używali psów. Sami ciągnęli sanie pełne żywności i niezbędnego ekwipunku.

RANULPH FIENNES – ROYAL GEOGRAPHICAL SOCIETY

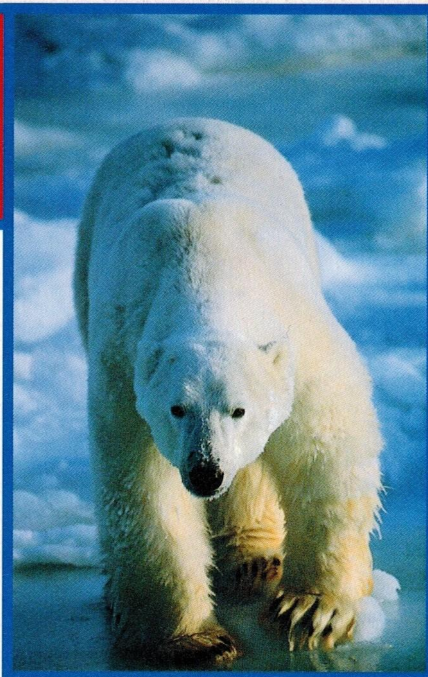
Rekordziści

13 lat później Polak, Marek Kamiński, jako pierwszy w ciągu jednego roku dotarł pieszo do obu biegunów! Na biegunie północnym znalazł się 23 maja 1995 r., a na południowym – 27 grudnia.

Trudny trening

Podróżnicy tacy jak Kamiński, przygotowując się do wyprawy, trenują dużo i wytrwale. Kamiński przeszedł na nartach 400 km po Spitsbergenie i 1 600 km po lodowcach Grenlandii!

Polarnicy muszą uważać na białe niedźwiedzie. Te zwierzęta osiągają wagę 800 kg, ale mogą biegać z prędkością 50 km/h.

DANIEL J COX – TONY STONE IMAGES

POLARNA ŁAMIGŁÓWKA

DROGA DO BIEGUNA NIE JEST ŁATWA. CZY POTRAFICIE PRZEJŚĆ OD TRUDU DO KROKU, ZMIENIAJĄC ZA KAŻDYM RAZEM TYLKO JEDNĄ LITERĘ?

NIECZYSTOŚĆ

KOSTKA

PTAK

T	R	U	D
K	R	O	K

RANULPH FIENNES/ROYAL GEOGRAPHICAL SOCIETY

Po dotarciu do bieguna południowego wyprawa Trans-Globe skierowała się na biegun północny. Uczestnicy ekspedycji płynęli rzekami Alaski i Kanady, żeby dotrzeć do odległej Arktyki. Wiry w rzecze Jukon były bardzo niebezpieczne - jeden z pontonów wywrócił się na samym początku spływu!

Temperatura na biegunach spadała do minus 42 stopni. Podróżnicy ciepło się ubierali. Odsłonięta skóra mogła ulec odmrożeniu w ciągu minuty!

- JAKA JEST ULUBIONA KOŁYSANKA NIEDŹWIEDZI POLARNYCH?
- „BIAŁY NIEDŹWIEDŹ MOCNO ŚPI..."

WYPRAWA TRANS-GLOBE 1979-1982

Ranulph Fiennes i Charles Burton przemierzali lody Arktyki pojazdami śnieżnymi. W środku zamieci pod pojazdem Fiennesa załamał się lód. Burton próbował wydobyć namiot z lodowatej wody, ale zaczęły drętwieć mu palce! Mimo to dotarli do bieguna w ustalonym czasie!

Ocieplenie spowodowało topnienie śniegu, więc polarnicy przestali używać pojazdów śnieżnych. Dryfowali na ogromnej krze lodowej przez 99 dni, ale codziennie lód stawał się cieńszy. Wreszcie, przedzierając się przez lody, dotarł do nich statek ratowniczy. Fiennes i Burton wskoczyli do swoich kajaków i powiosłowali w jego kierunku!

Z NOTATNIKA WENDY

PNIEMY SIĘ W GÓRĘ

LUDZKOŚĆ WCIĄŻ STARA SIĘ WZNOSIĆ WIĘKSZE I LEPSZE BUDOWLE.

Superkonstrukcje

Ludzie wznosili budynki od najdawniejszych czasów. Najpierw były to proste szałasy zbudowane ze skór zwierzęcych. Później człowiek zaczął używać cegieł i kamieni. Starożytni Egipcjanie pierwsi zaczęli wznosić ogromne konstrukcje. Ich architekci rysowali plany budowli – niektóre z największych egipskich konstrukcji stoją do dziś! Ludzie nadal obmyślają sposoby stawiania większych i lepszych budowli. Współczesne projekty zakładają użycie nowoczesnych materiałów – betonu, szkła i stali. Architekci i inżynierowie mają pomysł i rysują plany. Często używają komputerów. Następnie budują model, aby zobaczyć, jak ich pomysł wygląda i działa. Kiedy są zadowoleni z efektów, przystępują do pracy.

Petronas Tower w Malezji ma 452 metry wysokości i jest najwyższym biurowcem na świecie. Ale nie na długo! W 2001 roku powstanie w Chinach Universal Building - o 2 m wyższy!

REX FEATURES

Kosmiczne domy

Dziś istnieją naprawdę ogromne budynki. W Tokio w Japonii jest tak ciasno, że jedyne wyjście to budowanie w górę. Planowany jest drapacz chmur mieszczący milion ludzi – będzie miał 2 km wysokości! Buduje się też domy samowystarczalne: energia słoneczna ogrzewa mieszkania, a energia wiatru wytwarza elektryczność. Wodę pozyskuje się z deszczów, a także z oczyszczania ścieków.

REX FEATURES

Nie trzeba jechać nad morze, żeby znaleźć się na piaszczystej plaży. „Kopuła Morska" w japońskim parku wodnym zawiera wszystko, co można spotkać na brzegu morza. I zawsze jest tam piękna pogoda!

MIESZANKA

W BETONIARCE POMIESZANO 6 SŁÓW. ODTWÓRZCIE JE, ŁĄCZĄC SAMOGŁOSKI Z WŁAŚCIWYMI SPÓŁGŁOSKAMI.

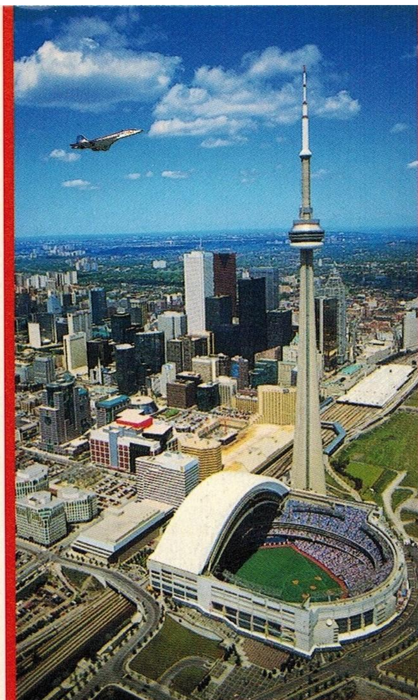

W GÓRĘ I W DÓŁ

KILKA SŁÓW O NIEZWYKŁYCH KONSTRUKCJACH, JAKIMI SĄ GÓRSKIE KOLEJKI:

- „MANTIS" W OHIO W USA - NAJWYŻSZA I NAJSZYBSZA Z ISTNIEJĄCYCH KOLEJEK.
- BRYTYJSKA „OBLIVION" SPADA W PIONOWY TUNEL GŁĘBOKOŚCI 55 METRÓW Z PRĘDKOŚCIĄ 110 KM/H.
- „MONTU" W USA NA FLORYDZIE W SIEDMIU MIEJSCACH PRZEJEŻDŻA TUŻ NAD DOŁEM Z ALIGATORAMI.
- „ULTIMATE" W RIPPON W WIELKIEJ BRYTANII JEST NAJDŁUŻSZA - MA 2 KM I PRZEJAZD TRWA SZEŚĆ MINUT.
- „UCIECZKA SUPERMANA" W KALIFORNII W CIĄGU SIEDMIU SEKUND WSPINA SIĘ NA 127-METROWĄ WIEŻĘ, A POTEM SPADA GWAŁTOWNIE W DÓŁ!

- JAKI JEST ULUBIONY POJAZD DUSZKÓW?
- PO-DUSZKOWIEC.

JOHN EDWARDS - TONY STONE IMAGES

Ta telewizyjna wieża wznosi się nad miastem Toronto w Kanadzie i ma 553 m. Obok niej widać niezwykły stadion Skydome - można nad nim rozłożyć kopulasty dach w razie niepogody!

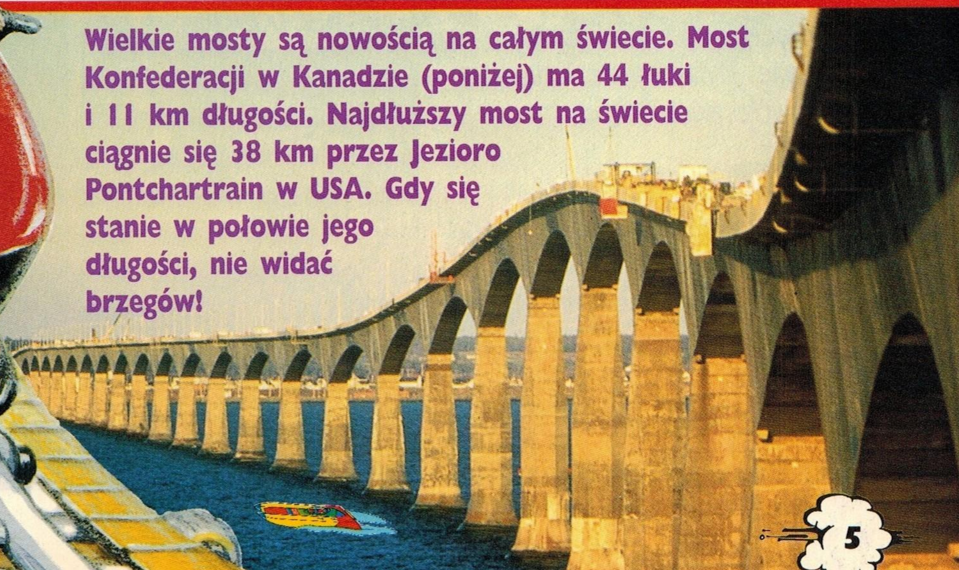

Nad i pod

Współczesne tunele i mosty są imponujące. Najdłuższy tunel podmorski otwarto w 1994 r. Olbrzymie maszyny przebijały skałę, drążąc tunel pod kanałem La Manche. Połączył on Wielką Brytanię i Francję. Innym projektem jest most w południowej Francji, który będzie wyższy od wieży Eiffla. Zostanie ukończony w 2003 r.

REX FEATURES

Wielkie mosty są nowością na całym świecie. Most Konfederacji w Kanadzie (poniżej) ma 44 łuki i 11 km długości. Najdłuższy most na świecie ciągnie się 38 km przez Jezioro Pontchartrain w USA. Gdy się stanie w połowie jego długości, nie widać brzegów!

SAMOTNE WIOSŁOWANIE

GERARD D'ABOVILLE WYRUSZYŁ NA PODBÓJ TAJEMNICZEGO OCEANU SPOKOJNEGO. DŁUGĄ PODRÓŻ Z JAPONII DO AMERYKI ODBYŁ DZIĘKI SILE SWOICH MIĘŚNI I ZIMNEJ KRWI.

Ludzie od wieków próbowali pokonać morza i oceany świata. Na początku pływali w małych łodziach z drewna lub ze skóry, a później w większych żaglowych, drewnianych statkach. Szybko zaczęła się także rywalizacja, w której chodziło o to, kto pokona morze w krótszym czasie.

Do bicia niektórych morskich rekordów nie używano łodzi żaglowych. W 1875 r. Matthew Webb jako pierwszy przepłynął wpław kanał La Manche. W 80 lat później Guy Delage przepłynął Atlantyk. W 1997 r. Phil Stubbs i Robert Hamill przewiosłowali Atlantyk w ciągu 41 dni. W roku 1998 para Amerykanów przepłynęła ten ocean na rozklekotanej tratwie. Była ona zrobiona z nowojorskich śmieci!

Ocean Spokojny jest większy i groźniejszy od Atlantyku. Dopiero w roku 1983 Peter Bird przepłynął ten ocean w łodzi wiosłowej. Osiem lat później Gerard d'Aboville wyruszył, by przepłynąć Ocean Spokojny jeszcze szybciej.

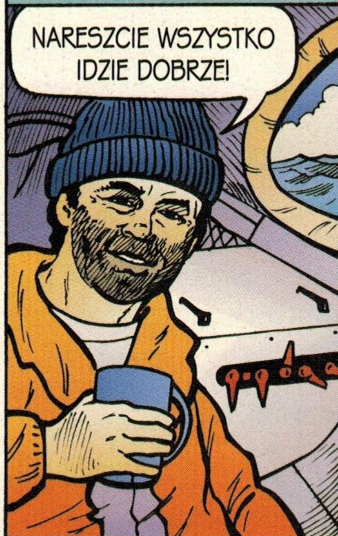
1 11 lipca 1991 roku Gerard d'Aboville zgromadził na swojej łodzi zapasy i wyruszył z Japonii do San Francisco.

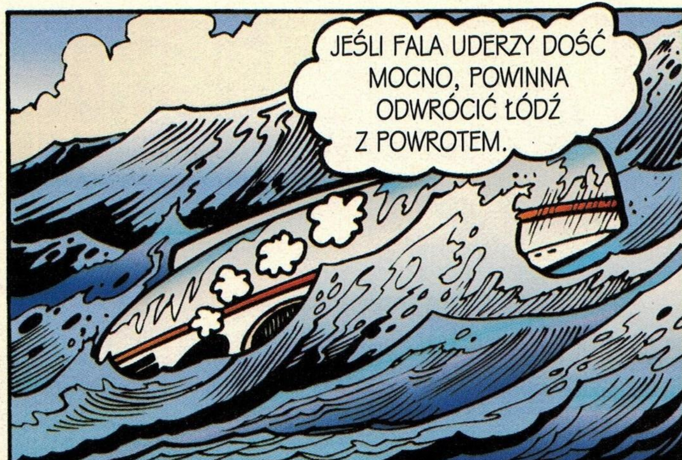
2 Gerard był w świetnej formie. Wykonywał 7 000 uderzeń wiosłami dziennie, lecz początkowo musiał walczyć z przeciwnym wiatrem.

3 Następnego dnia łódź wpłynęła w prąd płynący na wschód.

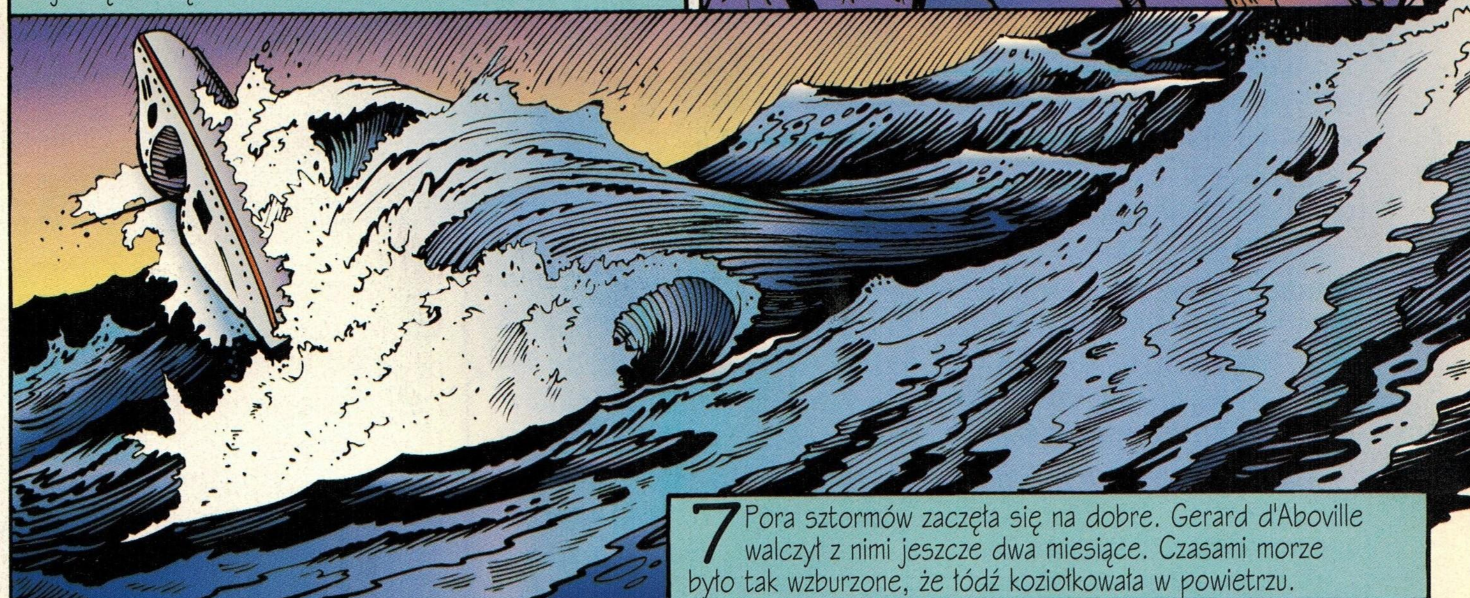
4 W nocy d'Aboville leżał w swojej kabinie. Otworzył okno, by trochę się przewietrzyć. Łódź przechyliła się i do środka wtargnęła woda.

5 Gerardowi z trudnością udało się zamknąć okno. Napełnił wodą zbiorniki łodzi, przesunął cały ciężar na jedną stronę. Potem czekał... Podziałało!

6 Pod koniec lipca zaczęły wiać niezwykle silne wiatry i Gerard płynął bardzo wolno. Łódź ciągle się wywracała. Zwykle Gerardowi szybko udawało się ją odwrócić, ale pewnego sierpniowego dnia...

7 Pora sztormów zaczęła się na dobre. Gerard d'Aboville walczył z nimi jeszcze dwa miesiące. Czasami morze było tak wzburzone, że łódź koziołkowała w powietrzu.

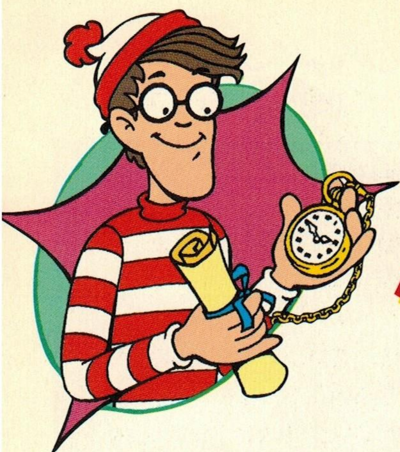
8 Dni stawały się coraz krótsze i Gerard wiosłował zarówno w środku dnia, jak i w świetle księżyca. 29 października spotkał rosyjski statek.

9 21 listopada 1991 roku Gerard d'Aboville dopłynął do małego portu Ilwaco w stanie Waszyngton, na zachodnim wybrzeżu USA. W taki sposób opisał swoją rekordową podróż: „Nie pokonałem Pacyfiku. To on pozwolił się przepłynąć".

PODRÓŻE W CZASIE

Silni i szybcy

PO TYSIĄCACH LAT ISTNIENIA LUDZIE SĄ SILNIEJSI I SZYBSI NIŻ KIEDYKOLWIEK PRZEDTEM.

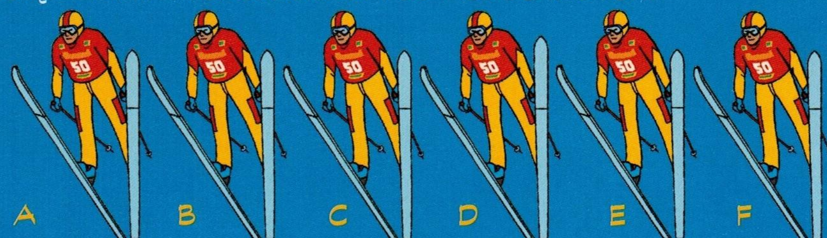
Sport na medal

Ludzie popisywali się swoją zręcznością i siłą już w starożytnej Grecji. Wcześniej bieganie, skoki i rzuty pozwalały stać się lepszym myśliwym i wojownikiem. Pierwsze igrzyska olimpijskie w 776 r. p.n.e. obejmowały jedną dyscyplinę. Dziś podczas mistrzostw świata i olimpiad 10 000 lekkoatletów ze 150 krajów bierze udział w 30 konkurencjach. Trzeba każdego dnia trenować wiele godzin, by zostać mistrzem. Lekkoatleci należą do najsilniejszych ludzi na świecie. Chcą biec dalej, szybciej lub skakać wyżej niż inni! Niektórzy sportowcy są bohaterami, np. 24-letni Haile Gebreselassie z Etiopii. Jest jednym z najlepszych długodystansowców i od 1994 roku pobił 14 rekordów świata.

OCENA SKOCZKÓW

MUSICIE NAPRAWDĘ DOBRZE SIĘ SKUPIĆ, BY ROZPOZNAĆ NARCIARSKIEGO SKOCZKA, KTÓRY RÓŻNI SIĘ DROBNYM SZCZEGÓŁEM OD POZOSTAŁYCH.

Wysokie loty

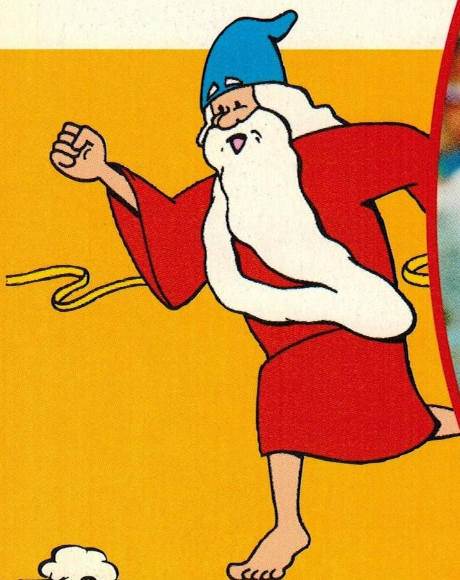
Nie wszyscy rekordziści biorą udział w zawodach. Mike Howard przeszedł po linie między dwoma wiszącymi wysoko balonami na gorące powietrze, nie używając przy tym żadnych zabezpieczeń.

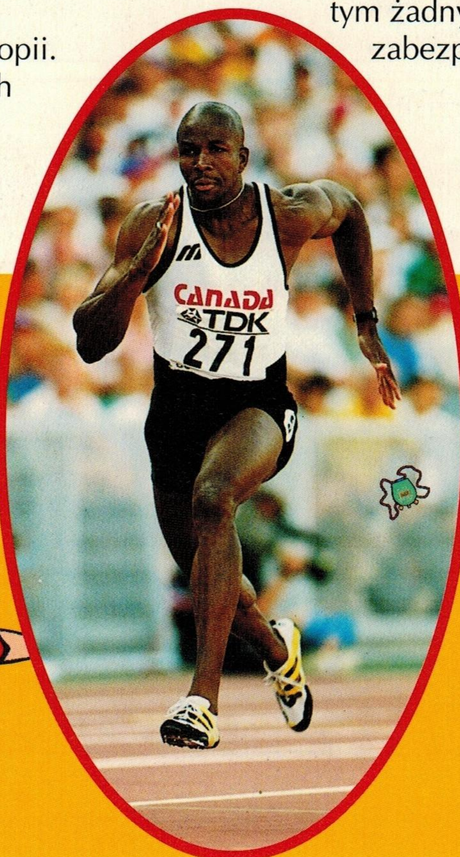
Unieś to!

Wielu siłaczy jest w stanie podnieść ciężary nawet trzy razy cięższe od nich samych! David Huxley potrafi sam ciągnąć za sobą samolot odrzutowy. To tak, jakby ciągnął 31 słoni naraz!

- W JAKIM WYŚCIGU BIERZE UDZIAŁ WIĘKSZOŚĆ LUDZI?

- W WYŚCIGU Z CZASEM.

GARY M. PRIOR – ALLSPORT

DROGA NA SZCZYT

SPORTOWCY CIĘŻKO I DŁUGO TRENUJĄ, ŻEBY STANĄĆ NA PODIUM. TYLKO NIELICZNI ZOSTANĄ WPISANI DO KSIĄG REKORDÓW.

NAJSZYBSZYM BIEGACZEM NA DYSTANSIE 100 M JEST JAK DOTĄD DONOVAN BAILEY. W 1996 R. ZDOBYŁ ZŁOTY MEDAL, BIEGNĄC Z PRĘDKOŚCIĄ 43 KM/H.

Wspinający się bez zabezpieczeń wchodzą na strome stoki bez lin. Są najlepszymi wspinaczami na świecie. Alain Roberts lubi wspinać się po ścianach wysokich budynków! W 1995 roku wszedł na 46 piętro Canary Wharf w Londynie w ciągu 40 minut. Używał tylko silnych palców dłoni i stóp. Nie próbujcie go jednak naśladować!

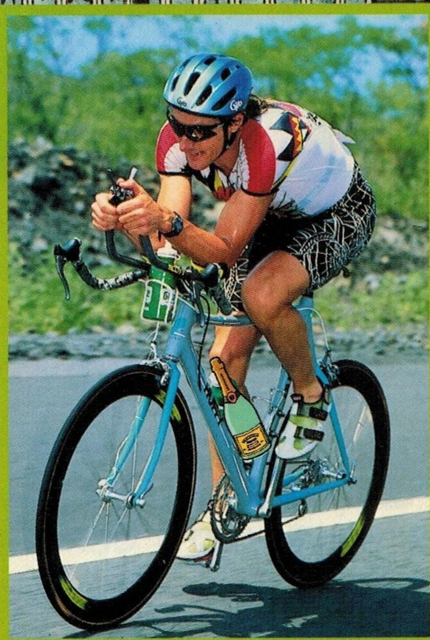
WODNI MAGICY

PŁYWACY SĄ NIEZWYKLE WYTRZYMALI. TOM JAGER USTANOWIŁ NOWY REKORD W 1990 R., KIEDY PŁYNĄŁ Z PRĘDKOŚCIĄ 8,6 KM/H. WCZEŚNIEJ, W 1930 ROKU, FRED NEWTON PRZEPŁYNĄŁ 2 938 KM - SPĘDZIŁ W WODZIE AŻ 7432 GODZINY!

Białe sporty

Podczas zimowych zawodów ludzie biją rekordy, jeżdżąc na łyżwach, nartach i sankach. Na olimpiadzie w 1998 r. supernarciarz Bjorn Daehli przeszedł do historii, zdobywając rekordowy ósmy złoty medal, a Gianni Romme zdobył złoto w łyżwiarstwie szybkim – przejechał 10 000 metrów w niecałe 13 minut, czyli z prędkością ok. 46 km/h. Katja Seizinger zdobyła narciarski puchar świata po raz piąty w ciągu sześciu lat.

GARY NEWKIRK - ALLSPORT

MARK ALLEN WYGRAŁ 10 RAZY MISTRZOSTWA ŚWIATA W TRIATLONIE. W 1993 R. USTANOWIŁ REKORD, PRZEPŁYWAJĄC 3,2 KM, POKONUJĄC ROWEREM 120 KM I BIEGNĄC 32 KM W CIĄGU 5 GODZIN I 46 MINUT.

W TYM ROKU ADAM MAŁYSZ „PRZELECIAŁ” NA NARTACH 212 M - NIEMAL TYLE, CO DŁUGOŚĆ DWÓCH BOISK!

S. BOTTERILL- ALLSPORT

SZALONE WYŚCIGI

CZEŚĆ, DRODZY ŚCIGACZE! CZY KIEDYKOLWIEK WIDZIELIŚCIE TAK NIEZWYKŁY ZLOT LEKKOATLETÓW I ŻĄDNYCH SŁAWY LUDZI? W TYM TYGODNIU ZAPROSIŁEM MOICH PRZYJACIÓŁ - OCH, I OCZYWIŚCIE LEWUSA - DO SĘDZIOWANIA PODCZAS BICIA REKORDÓW W CUDACZNYCH DYSCYPLINACH. ZNAJDŹCIE NAS WSZYSTKICH NA OBRAZKU, A POTEM ODSZUKAJCIE TE OBIEKTY:

- WŚCIEKŁĄ MARCHEWKĘ I POTWORNYCH ROZMIARÓW MYSZ
- PLECAK, W KTÓRYM NIE ZAPOMNIANO NAWET O KUCHENNYM ZLEWIE
- KURĘ, KTÓRA ZNIOSŁA KWADRATOWE JAJO.

WRESZCIE POLICZCIE, ILE MYSZEK ZNAJDUJE SIĘ POŚRÓD TYCH WSZYSTKICH CUDAKÓW.

- JAK SIĘ NAZYWA CZŁOWIEK BIEGAJĄCY W ŚRODKU NOCY?
- BIEGUN PÓŁNOCNY!

DOBRE POMYSŁY

Demony szybkości

WSPÓŁCZESNA TECHNIKA POZWALA PRZEKRACZAĆ BARIERY, KTÓRE BYŁY NIE DO POKONANIA.

Szybkie pojazdy

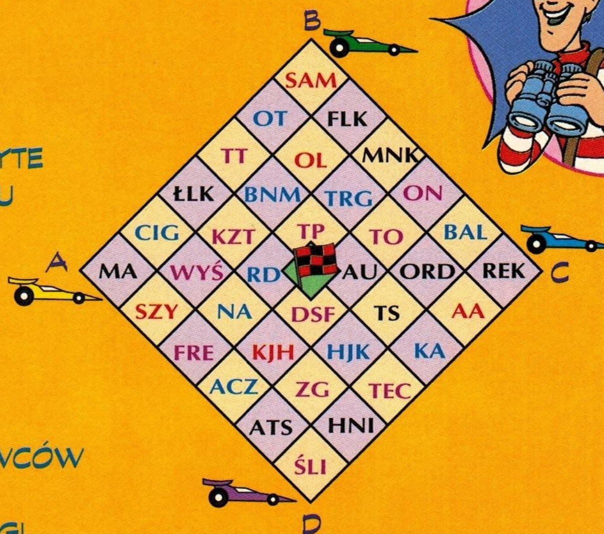
Człowiek wymyślił środki transportu już 3500 lat p.n.e. To wtedy Egipcjanie zbudowali pierwszą szybką drewnianą łódź żaglową. W tym czasie Sumerowie zaczęli robić wozy kołowe. Transport miał jeszcze długą drogę przed sobą. Dziś samoloty, statki i samochody śmigają wszędzie z zawrotnymi wręcz szybkościami.

Morskie sporty

Niektórzy uwielbiają pędzić po falach – i jest wiele sposobów, żeby to robić! Można ścigać się na skuterach wodnych lub na deskach windsurfingowych. Najlepsi żeglarze osiągają szybkość 84 km/h. Jeszcze szybsi są motorowodniacy – w 1983 r. Christopher Massey osiągnął rekordowe 230 km/h!

POŁĄCZ PARY

POŁĄCZCIE UKRYTE TU CZĘŚCI OŚMIU SŁÓW. ZAKREŚLCIE KWADRATY, PRZEZ KTÓRE PRZESZLIŚCIE. DOWIECIE SIĘ, KTÓRY Z KIEROWCÓW RAJDOWYCH DOTRZE DO FLAGI.

Szybkie łodzie

Chcesz szybko płynąć? Użyj ślizgacza! Załóż jednak kask ochronny. Ślizgacz wygląda jak wodny samochód wyścigowy. Podczas szybkiego ślizgu kadłub unosi się nad wodą.

Wyścigi

Kierowcy rajdowi uwielbiają samochody wyścigowe i motocykle. Najlepsze wyścigówki mogą osiągnąć szybkość ponad 350 km/h!

Trimaran „Cable i Wireless" zrobiono z twardego, lekkiego materiału, jakim są włókna szklane. W roku 1998 opłynął świat dookoła w ciągu niecałych 75 dni, poprawiając dotychczasowy rekord o 9 dni.

DŁUGI SKOK

- W 1998 ROKU ROBBIE KNIEVEL PRZESKOCZYŁ NA MOTOCYKLU PONAD 30 SAMOCHODAMI. JECHAŁ Z PRĘDKOŚCIĄ 161 KM/H.
- W TYM SAMYM ROKU BRIAN CARSON PRZELECIAŁ SWYM SAMOCHODEM W POWIETRZU 100 METRÓW Z PRĘDKOŚCIĄ 150 KM/H.

Rok temu w Egipcie wylądował balon Bertranda Picarda i Briana Jonesa, którzy pierwsi oblecieli w ten sposób Ziemię dookoła bez lądowania. Zajęło im to 19 dni i 22 godziny.

Potęga balonu

Steve Fosset to prawdziwy król szybkości. Jest rekordzistą w żeglarstwie, lubi też wysoko latać. W 1997 r. przeleciał balonem „Free Spirit" ponad 16 673 km i osiągnął szybkość 160 km/h. Być może następnym razem obleci balonem Ziemię!

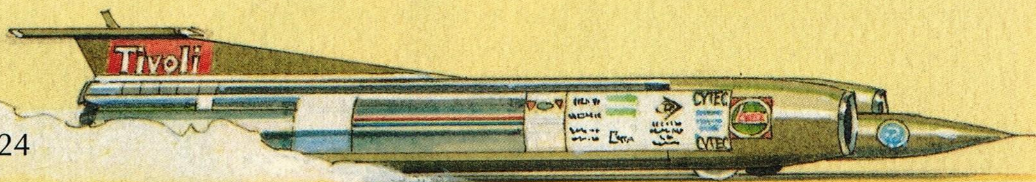

SAMOLOTY ODRZUTOWE SĄ NAJSZYBSZYMI POJAZDAMI ZE SKRZYDŁAMI. W 1976 ROKU LOCKHEED SR-71A „BLACKBIRD" OSIĄGNĄŁ SZYBKOŚĆ PRAWIE 3530 KM/H - TRZY RAZY WIĘKSZĄ OD DŹWIĘKU. INNY LOCKHEED LECIAŁ W 1990 R. ZE ŚREDNIĄ PRĘDKOŚCIĄ 3608 KM/H.

Leć w górę!

Rakiety są najszybszymi maszynami na świecie. Mogą osiągnąć dwunastokrotną prędkość dźwięku – dźwięk rozchodzi się z prędkością 1224 km/h! To znaczy, że pojazd pojawia się, zanim można go usłyszeć! Loty odrzutowcami są równie ekscytujące – osiągają one szybkość cztery razy większą od dźwięku!

POPPERFOTO
ALL-SOIRT PHOTOGRAPHIC LTD

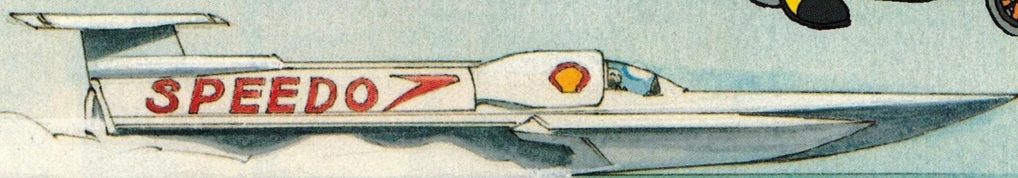

W 1997 ROKU ANDY GREEN „WJECHAŁ" DO KSIĘGI REKORDÓW SAMOCHODEM Z SILNIKIEM ODRZUTOWYM „THRUST". NA PUSTYNI BLACK ROCK OSIĄGNĄŁ PRĘDKOŚĆ 1228 KM/H - WIĘCEJ NIŻ SZYBKOŚĆ DŹWIĘKU.

Niektórzy ludzie lubią wyzwania - budują dziwne pojazdy przyszłości. Samochody napędzane energią słoneczną, jak ten, biorą udział w rajdzie przez Australię. Najszybsze mogą osiągnąć 140 km/h!

- CZYM JEŹDZI TWÓJ TATO?
- SAMOCHODEM.
- TO WIEM, ALE JAKIM?
- CZERWONYM.

W 1977 ROKU KEN WARBY ŚLIZGAŁ SIĘ PO POWIERZCHNI WODY Z PRĘDKOŚCIĄ 555 KM/H W ŚLIZGACZU „SPIRIT OF AUSTRALIA". NIKT DOTĄD NIE BYŁ SZYBSZY NA WODZIE!

PODRÓŻE W CZASIE

ROK 2000

ZABAWA TRWAŁA NA CAŁYM ŚWIECIE, MOI DRODZY. GDZIE BYLIŚCIE 31 GRUDNIA 1999 ROKU?

Nowy Rok

Po przeglądzie tysięcy lat historii, moi drodzy, dotarliśmy do roku 2000. Niektórzy ludzie mówią na to „milenium", co po łacinie oznacza „tysiąc". To dla Ziemi wielkie urodziny, więc każdy chciałby świętować w wyjątkowy sposób. Niektórzy ludzie zaczęli planować Nowy Rok 2000 już w roku 1989.

Niektórzy przepowiadali, że koniec świata nastąpi wraz z końcem wieku, czyli wkrótce po roku 2000.

Jedna z największych imprez odbyła się na otwarciu Millennium Dome w Greenwich. W środku znajduje się ekspozycja poświęcona życiu i człowiekowi.

Tłumy nowojorczyków wzięły udział w zabawie na Times Square.

W sylwestra 1999 roku wystrzeliły korki z 400 milionów butelek szampana.

Zespoły jazzowe w Nowym Orleanie były bardzo zajęte.

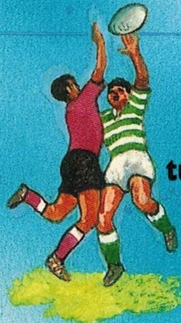
Niektórzy wybrali się na morską wycieczkę. Sztuczne ognie nad wodą wyglądały wspaniale.

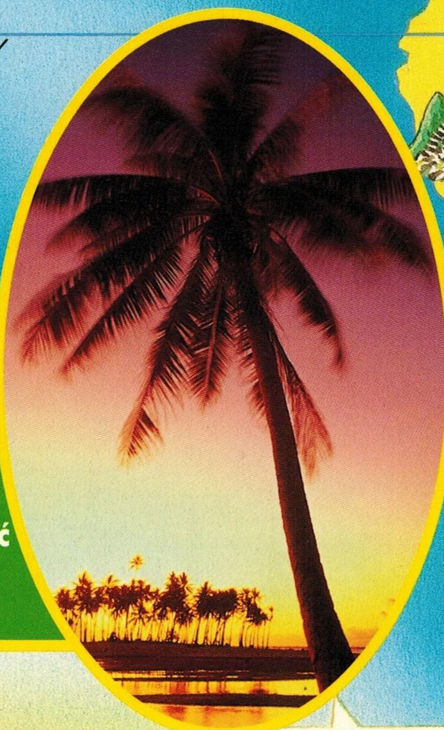
Miliony pielgrzymów odwiedziły Watykan.

Ostatnie zabawy 31 grudnia 1999 r. odbyły się na wyspach wschodniego Pacyfiku.

Na Samoa odbył się turniej rugby.

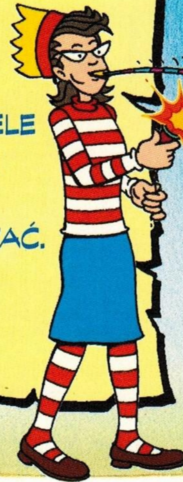

Ludzie bawili się we wspaniałych ruinach dawnych miast, takich jak Machu Picchu w Peru.

Spierano się, na których wyspach Pacyfiku można było najwcześniej zobaczyć pierwszy wschód słońca w 2000 roku.

NOWY PROBLEM

NIEKTÓRZY MARTWILI SIĘ, ŻE KOMPUTERY PRZESTANĄ PRACOWAĆ, GDY DATA ZMIENI SIĘ NA ROK 2000. KOMPUTERY MOGŁYBY NIE ROZPOZNAĆ TEJ DATY I ZEPSUĆ SIĘ. WIELE FIRM NA ŚWIECIE PRZESTAŁOBY WTEDY PRACOWAĆ. NA SZCZĘŚCIE NIC TAKIEGO SIĘ NIE STAŁO.

VINCE STREANO – TONY STONE IMAGES

FRANS LANTING – TONY STONE IMAGES

Na sylwestra wieża Eiffla zniosła wielkie jajo. Gdy skorupa pękła, paryżanie ujrzeli setki telewizyjnych ekranów pokazujących imprezy z całego świata.

- GDZIE OWCE OBCHODZIŁY MILENIUM?

- NA SALI BALOW(CZ)EJ.

Jeśli przejdziesz linię zmiany daty w kierunku zachodnim, cofasz się o jeden dzień. Możesz bawić się na Tonga, a potem polecieć do Samoa i zacząć zabawę od nowa.

Sankt Petersburg

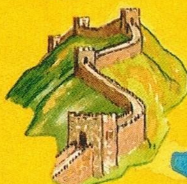
Warszawa

Nowy Rok obchodzono także, podziwiając wspaniałe tancerki Baletu Kirowa.

linia zmian daty

Śmiałkowie obchodzili Nowy Rok, zjeżdżając na nartach se szczytów Himalajów.

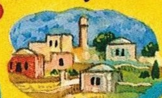

Chińczycy świętują Nowy Rok w lutym, ale wielu ludzi oczekiwało nadejścia 2000 r. na Wielkim Murze.

OCEAN SPOKOJNY

Betlejem

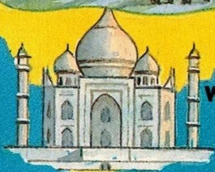

AZJA

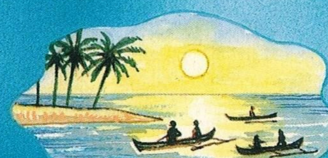
góra Fudżi

piramidy

W roku 2000 po narodzinach Jezusa Chrystusa wielu chrześcijan odwiedziło miejsce Jego narodzin - Betlejem.

Tadż Mahal to wyjątkowe miejsce. Wielu ludzi odwiedziło je w tym roku.

1 stycznia 2000 r.

31 grudnia 1999 r.

AFRYKA

Na wyspach zachodniego Pacyfiku można było zobaczyć pierwszy wschód słońca 2000 roku.

W tym kierunku obraca się Ziemia.

Singapur

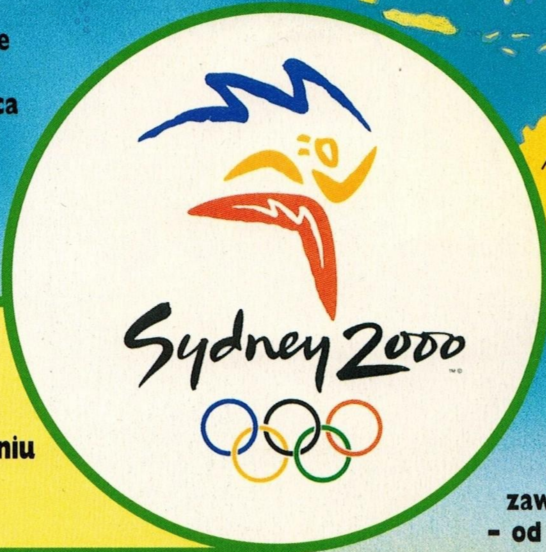
Niektórzy weszli na Kilimandżaro, żeby ze szczytu obserwować pierwszy wschód słońca 2000 roku.

Na Tonga odbyło się wiele imprez, w tym także turniej... odchudzania!

Mieszkańcy Kapsztadu bawili się na Górze Stołowej.

Kapsztad

AUSTRALIA

igrzyska olimpijskie 2000

Sydney

Największe imprezy w Australii odbyły się we wrześniu 2000 roku, podczas igrzysk olimpijskich.

W Nowej Zelandii odbyło się wiele zawodów sportowych - od maratonu do regat żeglarskich.

SYDNEY 2000 OLYMPIC GAMES

WALLY ROZSTAJE SIĘ Z PRZESZŁOŚCIĄ!

Wally zaprasza naprawdę starych przyjaciół, by uczcić milenium. Musi też uporać się z milenijną pluskwą o imieniu... Lewus!

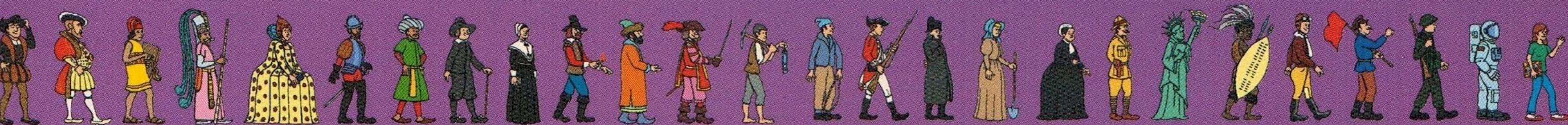

Był 31 grudnia 1999 roku. Wally wpadł w panikę.
– Naszła mnie właśnie straszliwa myśl – oznajmił. – Regulator czasu w mojej magicznej lasce zostanie uszkodzony przez milenijną „pluskwę". Czy mógłbyś go odpowiednio ustawić, Białobrody?
– Oczywiście – odpowiedział Czarodziej – ale nie w tej chwili. Za pół godziny zaczyna się nasz milenijny bal i musimy zebrać wszystkich gości.

Białobrody i pozostali przyjaciele zaprosili mnóstwo osób, które spotkali w trakcie swoich podróży w czasie, a Wally obiecał, że cofnie się w ich czasy, żeby wszystkich przenieść na bal.
– W jaki sposób pluskwa może uszkodzić laskę? – spytała Wenda.
– Mechanizm ustawiający czas nie jest zaprogramowany na rozpoznawanie roku 2000 – wyjaśnił Wally. – Jutro uznałby, że jesteśmy w roku 1900, a nie 2000.

Oznacza to, że gdybyśmy próbowali przenieść się w czasie, zawsze mylilibyśmy się o 100 lat. Pomyśl tylko, jakie będzie zamieszanie, kiedy rano spróbuję zabrać naszych gości z powrotem do ich czasów.

– Nie martw się – rzekł Czarodziej. – Wszystko poprawię przed północą.

Podniesiony na duchu Wally wyruszył po pierwszych gości. Wenda i Białobrody ustawiali na stołach jedzenie.

– Czy myślisz, że mądrze zrobiliśmy, zapraszając Lewusa?

– Prawdopodobnie nie – odparł Białobrody – ale przecież nikt nie powinien samotnie spędzać sylwestra.

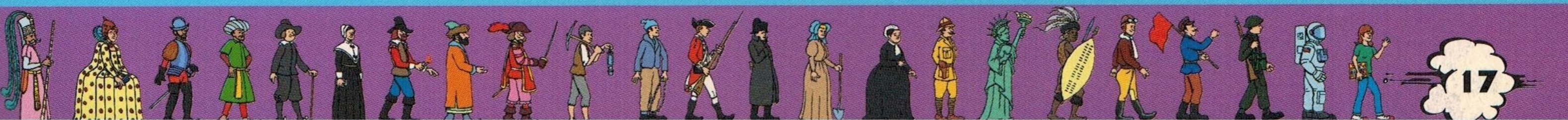
Po chwili Wally wrócił z zaproszonymi gośćmi i wkrótce zabawa trwała już na całego. Jedyną osobą, która nie podzielała ogólnej radości, był Lewus.

– Dlaczego nikt mi nie powiedział, że to bal przebierańców? – złościł się, nie zdając sobie sprawy, że goście przybyli po prostu w strojach ze swoich epok.

– Witaj! Czy my się nie znamy? – zapytał król Henryk VIII, mijając Lewusa po drodze do stołu z przekąskami.

– Nie wydaje mi się! – warknął Lewus. – A poza tym, marny ma pan kostium. Chce pan uchodzić za Henryka VIII? Znam Jego Wysokość osobiście i jest on od pana znacznie grubszy!

Na szczęście Wally usłyszał ich rozmowę. Zanim król zdążył krzyknąć: „Ściąć mu głowę!", gospodarz zaciągnął Lewusa na drugi koniec pokoju, gdzie Afrodyta, grecka bogini miłości, bez zapału sączyła wodę

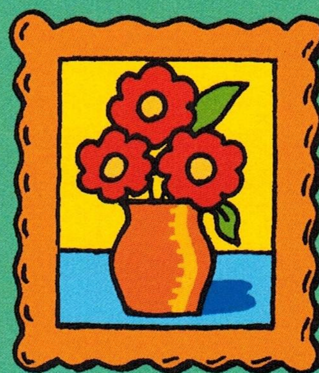

mineralną. Mężczyźni zebrani na przyjęciu nie poświęcali jej chyby dużo uwagi. Bogini była wyraźnie znudzona. Kiedy Lewus ujrzał Afrodytę, kolana ugięły się pod nim. Wydała mu się jeszcze piękniejsza, niż wtedy, gdy widział ją ostatni raz.
– Mam już dość tego przyjęcia – rzekła bogini. – W IV wieku p.n.e. w Grecji odbywa się właśnie świetna impreza. Czy mógłbyś mnie na nią zabrać?

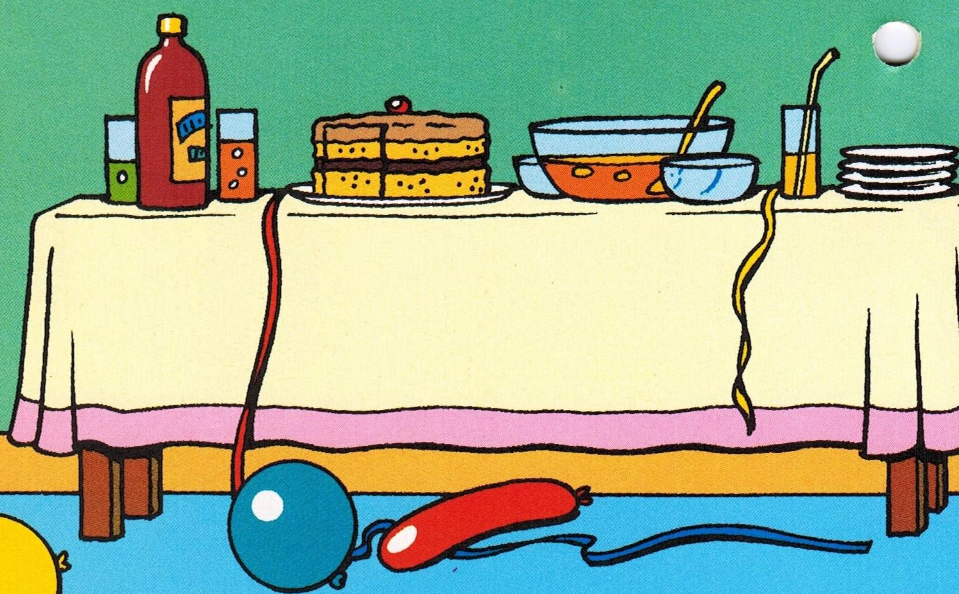
Lewus oblał się zimnym potem. Oto miał okazję zabrania na przyjęcie tej przecudnej bogini i nie miał pojęcia, jak to zrobić. W tym momencie Wally oznajmił, że do północy zostało tylko dziesięć sekund, i wszyscy zaczęli odliczanie.
– Dziesięć... dziewięć... osiem...

Nagle Lewus zauważył podróżną laskę Wally'ego wiszącą na krześle. Przekradł się tam, porwał laskę i pędem wrócił do oczekującej rozrywki Afrodyty.
– Teraz możemy wynieść się stąd, kiedy tylko zechcesz, cukiereczku – powiedział.
– Najwyższy czas – mruknęła zirytowana bogini i dziwacznie dobrana para przekroczyła portal, by znaleźć się w Grecji... w V wieku p.n.e!

Ty bałwanie! – jęknęła załamana Afrodyta, kiedy zorientowała się, gdzie się znajdują. Przybyliśmy o całe 100 lat za wcześnie! Zmieszany Lewus ponownie zamachał podróżną laską i przeniósł się wraz z Afrodytą z powrotem na przyjęcie Wally'ego.

– Małe problemy techniczne – zaśmiał się nerwowo. – Nie martw się, motylku. Spróbujemy jeszcze raz.
I jak powiedział, tak zrobił. Kiedy Afrodyta po raz drugi znalazła się w V wieku p.n.e., rozgniewała się nie na żarty.
– Ty żałosny matole! – wybuchnęła. – Jeśli natychmiast nie przeniesiesz nas na przyjęcie – tylko migiem! – złożę cię w ofierze bogom!
Mówiąc to, swoją piękną rączką nabiła Lewusowi tęgiego guza. Oszołomiony i zdezorientowany Lewus zamachał laską i fatalna para ponownie wróciła do domu Wally'ego.
– Ach, więc tu jest laska Wally'ego – powiedział Białobrody, patrząc, jak obolały Lewus przechodzi przez portal.
– Oddaj mi ją, chłopcze!
– Proszę bardzo! – odrzekł Lewus. – I tak jest do niczego.

Z tymi słowy podał Białobrodemu laskę i, nieco zamroczony po ciosie Afrodyty, poszedł do domu, żeby się położyć.

Nie tracąc czasu, Białobrody szybko przeprogramował mechanizm w lasce i zwrócił ją Wally'emu. Zrobiło się późno i goście byli bardzo zmęczeni, więc gospodarz odprowadził wszystkich do ich czasów. Gdy wrócił, zastał czekających na niego przyjaciół: Białobrodego, Wendę i Szczeka.
– Wznieśmy toast – rzekła Wenda, napełniając szklanki.
– Dobrze! – odrzekł Wally. – Za rok 2000... i nowe przygody, które na nas czekają!

KONIEC

ŁAMIGŁÓWKI Z PRZESZŁOŚCI

TE ZAGADKI I ŁAMAŃCE JĘZYKOWE SĄ DLA WAS PRAWDZIWYM WYZWANIEM. BIERZCIE SIĘ DO PRACY!

Kiedy kierowca chwyta stery odrzutowca, czuje się jak astronauta, który wsiadł do auta

Ułóżcie

Przenieście litery z dolnego diagramu do górnego tak, by w wierszach powstały słowa związane z tym zeszytem. Dla ułatwienia wstawiliśmy już kilka liter we właściwe miejsca.

1				B				Ć
2	K				O			
3			S				A	
4	R					D		
5		A			T			
A	Z	Y	S	O	~~B~~	K	~~Ć~~	Ś
B	S	M	S	O	~~K~~	~~O~~		
C	~~A~~	M	Z	Y	A	N	~~S~~	
D	O	K	~~R~~	E	~~D~~	R		
E	~~T~~	N	O	A	M	~~A~~	R	

Brakujące cyfry

Architekci muszą sprawnie liczyć. Czy umiecie odtworzyć brakujące cyfry w tych równaniach?

a)	36?9	–	?938	=	?681
b)	?742	+	1?51	=	509?
c)	?061	–	1?43	=	3?18
d)	?605	+	?654	=	5?59

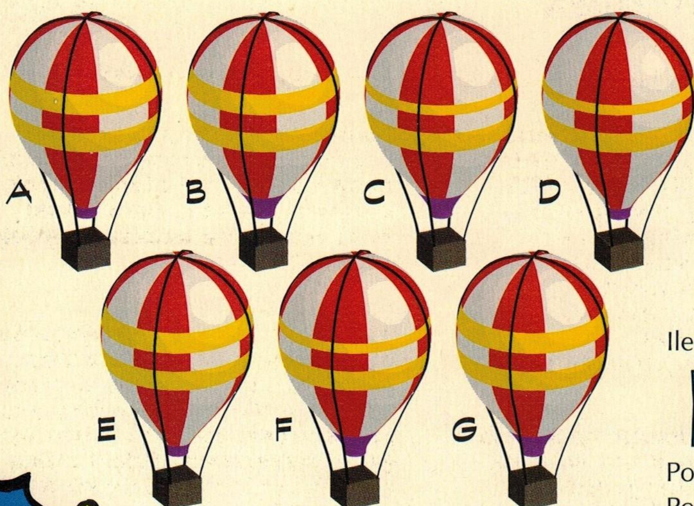
Wytęż wzrok

Śmiali spadochroniarze różnią się między sobą ośmioma szczegółami, moi drodzy. Odnajdźcie je.

- JAKI CZAS JEST NAJLEPSZY DO ZBIERANIA JABŁEK - PYTA NAUCZYCIEL.
- PÓŹNY WIECZÓR, GDY W OGRODZIE NIE MA DOZORCY ANI PSA.

Balonowy zawrót głowy

Który z balonów nie pasuje do reszty?

Zgrabne nazwiska!

Jeżeli **Marek Szyta** jest kamerzystą, to kim są ci ludzie?

1. **Lora Pink** (na biegunie czuje się jak u siebie)
2. **Daniel Bucow** (kiedyś lubił klocki)
3. **Antek Trojp** (rysuje plany)
4. **Niko P. Dróż** (lubi przygody)
5. **Alan Pitis** (wspina się po górach)

Ile słów co najmniej trzyliterowych możecie ułożyć z wyrazu

EKSPEDYCJA

Ponad 10 – nieźle
Ponad 15 – dobrze
Ponad 20 – wspaniale
Ponad 30 – rewelacja!

Hej, podróżnicy w czasie!

Oto znów jesteśmy w teraźniejszości. Dziękujemy Wam, że przyłączyliście się do Wally'ego i jego przyjaciół, by odbyć z nimi wspaniałą wyprawę w przeszłość. Mamy nadzieję, że w czasie tej wycieczki bawiliście się tak dobrze jak my!

Teraz Wasze segregatory są kompletne i pełne humoru, faktów i fantastycznych wiadomości, do których możecie w każdej chwili zajrzeć. Nie zapominajcie wpiąć do segregatora indeksu – dzięki niemu łatwiej odnajdziecie potrzebne Wam wiadomości!

Jeśli brakuje Wam którejś z części „Wally poznaje historię świata", nie martwcie się. Zadzwońcie do nas pod numer: (071) 342 06 33 albo napiszcie na adres:

„MADPRESS"
ul. Kościuszki 124
55-439 Wrocław

Wiele radości w poznawaniu historii i czytaniu Wally'ego
życzy Wydawca

Wydawnictwo: GE Fabbri Phoenix Sp. z o.o.
Adres redakcji: 50-079 Wrocław, ul. Ruska 41/42
Tel. (071) 344 77 75, fax 344 79 84
Redaktor naczelny: Jędrzej Maciuk
Z–ca red. naczelnego: Violetta Nowakowska
Opracowanie graficzne: Jola Kłosowicz
Redaktor techniczny: Marcin Kolenkiewicz
Korekta: Urszula Kaszubowska i Waldemar Spallek
Kolportaż: Andrzej Grzebyk
Zamówienia na egzemplarze archiwalne przyjmujemy wyłącznie na kartkach pocztowych.

ISBN 83-910481-1-X, 83-88264-35-4 [cz. 52 (104)]

ATLAS:
otrzymujesz go w prezencie wraz z numerem pierwszym WALLY POZNAJE HISTORIĘ ŚWIATA. Znajdziesz w nim ilustracje z całego świata, a także nieocenione informacje przydatne do zadań domowych. Są tam obrazki słynnych budowli, zwierząt i ludzi z różnych krajów.

NAKLEJKI:
w każdym numerze znajdziesz komplet darmowych naklejek do atlasu. Gdzie je naklejać? To proste! Numer naklejki odpowiada pustej kratce w atlasie.

Oprócz fantastycznych naklejek z numerami otrzymujesz naklejki z reprezentantami różnych epok. Dostajesz też zabawne naklejki Wally'ego, które możesz przykleić w dowolnym miejscu.

SEGREGATOR:
pierwszy z czterech segregatorów otrzymujesz z numerem drugim, w którym Wally cofa się w czasy faraonów. Każdy z numerów jest dziurkowany, tak więc łatwo wpiąć go do segregatora. Dzięki niemu cały zbiór nie będzie się niszczyć, a Ty szybko znajdziesz potrzebny numer.

Historyczny quiz Wally'ego

SPRÓBUJCIE ODPOWIEDZIEĆ NA PYTANIA TESTU W REKORDOWYM CZASIE, DRODZY PRZYJACIELE.

1 Ile lat miał Ranulph Fiennes, gdy wyruszył na pierwszą wyprawę?

a) 18
b) 28
c) 8

2 Jak inaczej nazywa się rok 2000?

a) miraculum
b) maximum
c) milenium

3 Kto ustanowił rekord świata w biegu na 100 m w 1996 roku?

a) Donovan Bailey
b) Haile Gebreselassie
c) Jurij Arbuzow

4 Które z maszyn są najszybsze na świecie?

a) samoloty odrzutowe
b) samochody wyścigowe
c) rakiety

5 Jak się nazywa najwyższy biurowiec na świecie?

a) Wieża CN
b) Petronas Tower
c) Wielka Piramida

6 Jak szybko mogą biec niedźwiedzie polarne?

a) 50 km/h
b) 5 km/h
c) 500 km/h

7 Czym jest „Blackbird"?

a) największym ptakiem
b) najsłynniejszym tańcem
c) najszybszym samolotem odrzutowym

8 Jaką prędkość osiągnął najszybszy pływak?

a) 8,6 km/h
b) 4,4 km/h
c) 16,3 km/h

9 Kto pierwszy dotarł pieszo do obu biegunów w ciągu roku?

a) Mirosław Hermaszewski
b) Marek Kamiński
c) Bolek i Lolek

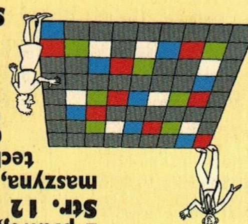
10 W jaki sposób Gerard d'Aboville przemierzył Pacyfik?

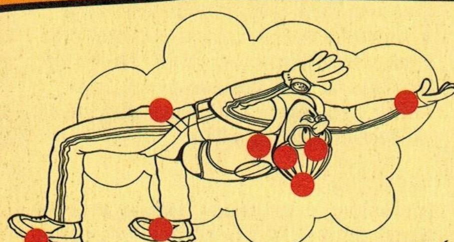
a) płynął
b) leciał
c) wiosłował

ODPOWIEDZI (NIE ZAGLĄDAJ!)

Str. 1 Spróbuj odszukać: concorde - str. 5, złoty medal - str. 15, szybka łódź - str. 5, biegacz - mapa str. II, stoper - str. 8. **Str. 2 Polarna łamigłówka:** trud, brud, bruk, kruk, krok. **Str. 4 Mieszanka:** wieżowiec, szkło, stal, beton, most, tunel. **Str. 8 Ocena skoczków:** D. **Str. 10-11:** Wally jest z prawej, spogląda zza czapki kucharza; czarodziej Białobrody stoi za samochodem wyścigowym z lewej; Wenda stoi za kowbojem, na prawo od Białobrodego; Szczek czai się pośrodku, na dole; Lewus wygląda zza krzesła na dole, po lewej; marchewka jest po lewej, obok krzesła, a mysz po prawej, poniżej balonu; plecak znajduje się dokładnie pośrodku; kura stoi pod Wallym, z prawej; na obrazku jest dziesięć myszy. **Str. 12 Połącz pary:** rekord, balon, maszyna, samolot, auto, ślizgacz, wyścig, technika. Kierowca C dotrze do flagi. **Str. 15 Taneczne kroki:** rozwiązanie po lewej. Powtarzająca się kolejność to niebieski, czerwony, zielony, biały. **Str. 20 Ułożcie:** szybkość, kosmos, maszyna, rekord, maraton. **Brakujące cyfry:** a. 1, b. 3, c. 5, d. 2. **Balonowy zawrót głowy:** D. **Zgrabne nazwiska:** 1. polarnik, 2. budowniczy, 3. projektant, 4. podróżnik, 5. alpinista. **Historyczny quiz Wally'ego:** 1a, 2c, 3a, 4c, 5b, 6a, 7c, 8a, 9b, 10c.

ODPOWIEDZI (NIE ZAGLĄDAJ!)

Str. 1 Spróbuj odszukać: concorde - str. 5, złoty medal - str. 15, szybka łódź - str. 5, biegacz - mapa str. II, stoper - str. 8. **Str. 2 Polarna łamigłówka:** trud, brud, bruk, kruk, krok.
Str. 4 Mieszanka: wieżowiec, szkło, stal, beton, most, tunel.
Str. 8 Ocena skoczków: D.
Str. 10-11: Wally jest z prawej, spogląda zza czapki kucharza; czarodziej Białobrody stoi za samochodem wyścigowym z lewej; Wenda stoi za kowbojem, na prawo od Białobrodego; Szczek czai się pośrodku, na dole; Lewus wygląda zza krzesła na dole, po lewej; marchewka jest po lewej, obok krzesła, a mysz po prawej, poniżej balonu; plecak znajduje się dokładnie pośrodku; kura stoi pod Wallym, z prawej; na obrazku jest dziesięć myszy.
Str. 12 Połącz pary: rekord, balon, maszyna, samolot, auto, ślizgacz, wyścig, technika. Kierowca C dotrze do flagi. **Str. 15 Taneczne kroki:** rozwiązanie po lewej. Powtarzająca się kolejność to niebieski, czerwony, zielony, biały.
Str. 20 Ułóżcie: szybkość, kosmos, maszyna, rekord, maraton.
Brakujące cyfry: a. 1, b. 3, c. 5, d. 2.
Balonowy zawrót głowy: D. **Zgrabne nazwiska:** 1. polarnik, 2. budowniczy, 3. projektant, 4. podróżnik, 5. alpinista.
Historyczny quiz Wally'ego:
1a, 2c, 3a, 4c,
5b, 6a, 7c, 8a,
9b, 10c.

